יפעת מידע תקשורתי דרך מנחם בגין 96-98 (לשעבר דרך פ"ת) תל אביב 67138 טל. 03-5635050 פקס. 03-5617166

73254134-9	07/06/2020	הארץ - כותרת	עמוד 11	1	17.31x24.67
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

יש לי חלום

דימיטרי שומסקי

התקרב תאריך היעד לתחילת הסיפוח של חלקי הגדה המערבית (1 ביולי), שאותו שב ואישרר ראש הממשלה בנימין נתניהו לפני כשבועיים, נתגלעה בקרב שרידי השמאל הישראלי מחלוקת לא מבוטלת בשאלת משמעותו המדינית וההיסטורית של המהלך הזה. אחדים בחוגי השמאל סבורים כי מדובר בקו פרשת המים הן בתולדות הכיבוש, שכתוצאה מהסיפוח ייהפך למשטר אפרטהייד, והן בתולדות המדינה הישראלית, שמכאן ואילך תאבד כליל את שארית סממניה הדמוקרטיים. אחרים, לעומת זאת, רואים בסיפוח לא יותר מאשר עיגון פורמלי של מציאות האפרטהייד הקיימת בפועל, המשך לרצף הדיכוי הישראלי של העם הפלסטיני זה יותר מיובל שנים.

שני הצדדים בוויכוח זה צודקים באופן חלקי. מחד גיסא, ברור שהסיפוח, אם וכאשר יושלם, יהווה אך עוד חוליה בשלשלאות השעבוד של העם הפלסטיני, שאינה צפויה בהכרח להחמיר את מצבו באורח קיצוני. היא אף עשויה לפתוח בעבורו אפיק התנגדות חלופי, אם כי כנראה חסר סיכוי גם הוא: מאבק על שוויון זכויות אזרחי, ובבוא העת גם לאומי, במסגרת מדינה אחת בין הים לירדן.

ואולם, מאידך גיסא אין ספק שהסיפוח יסמן נקודת מפנה רבת משמעות — לא במציאות הכיבוש שזה מכבר היה לסיפוח דה־פקטו, ולא בדמותו של המשטר בישראל, שרק מתוך עיוורון תפישתי כלפי השלכות העומק של הכיבוש על אופייה של המדינה הישראלית, יכול היה להיחשב עד כה למשטר דמוקרטי — אלא בתולדות המאבק הגזעני המתנחלי.

שכן, חרף הישגיהם המרשימים בכל הנוגע לשוד ולגזל אדמות הפלסטינים, והשפעתם הגדולה — הישירה והעקיפה — על התוויית המדיניות הישראלית במגוון תחומים — הרי ברור שהסירוב של המדינה הציונית עד כה להכיר בריבונותה בחלקי ארץ ישראל השלמה הכאיב ללבם של קברניטי מפעל ההתנחלות. זה דיכדך את רוחם ונתפש במבטם המעוות כקיפוח הזכויות הלאומיות הלגיטימיות של עם ישראל בארצו. והנה, עם קידום הסיפוח והחלת הריבונות, יזכה הקולוניאליזם הלאומני המתנחלי ללגיטימיות מהמדינה, לגיטימיות גלויה, מוחלטת ובלתי מסויגת. ומעתה הוא יחתור בעזרתה ביתר נחישות להמשך השלטת ההגמוניה היהודית, ובבוא שעת הכושר — למימוש המרבי האפשרי של החזון הטרנספריסטי.

תנועת ההתנחלות הגזענית השיגה את מכלול מטרותיה המעשיות והמדיניות — שהתנענת מהלך הסיפוח והחלת הריבונות מעבר לקו הירוק תהיה בבחינת גולת הכותרת שלהן — בעזרת שני אמצעים עיקריים: האחד הוא אחדות שורות ארגונית ופוליטית מרשימה סביב תנועת גוש אמונים ומועצת יש"ע; והאחר הוא אידיאולוגיה לאומנית־דתית מלהיבה, הפונה לתהומותיה האפלות אך האותנטיות של הנפש היהודית בישראל וברחבי העולם.

אל מול הצלחותיה הפוליטיות הכבירות של תנועת ההתנחלות, בולטת לעין דלות הישגיהם הממשיים של מתנגדי הכיבוש וההתנחלות הישראלים. אין תמה בכך, שכן שני דפוסי ההתנהלות האופייניים והמושרשים של השמאל המדיני הישראלי לאורך עשרות שנים, ובאופן מובהק בשנים האחרונות, הם בבחינת תמונת ראי הפוכה של שתי שיטות הפעולה, שבזכותן עלה בידי הימין המתנחלי להגיע לניצחון המדיני הנוכחי.

הלוואי שתקום התארגנות רחבה ויעילה בשמאל, עם אחדות שורות כמו בימין, שתאלץ את ישראל לשים קץ למשטר הכיבוש

ראשית, אם בקרב תנועת ההתנחלות, להוציא שוליים חסרי חשיבות פוליטית, שם המשחק הוא אחדות מוסדית וריכוז ארגוני, הרי שבקרב מתי המעט של חוגי השמאל האנטי־מתנחלי שורר ריבוי מופלג של ארגוני חברה אזרחית. כל אחד מהם עושה אמנם עבודת קודש בתחומו, אך אבוי לכם אם תציעו להם לחבור יחד לצורך קידום תכלית מדינית משותפת, שכן לכל ארגון כזה יש זהות ייחודית משלו, היקרה לו מאוד. שנית, אם מפעל ההתנחלות ודובריו נשענו תמיד במאבקיהם על שיח לאומי, הרי שהשיח העיקרי, ולרוב הבלעדי, המשמש את מתנגדיהם בשמאל, הוא השיח האוניברסליסטי, המופשט במקצת, של זכויות האדם.

אחדים בקרב אנשי ארגוני השמאל המדיני־אזרחי רואים בריבוי המוסדות והארגונים תופעה חיובית ומבורכת. לדבריהם, עקרון הריכוזיות והמונוליטיות הסמכותני ו"הדיקטטורי", שהוא טבעי ואינהרנטי לה־תארגנויות הימין, זר בתכלית לרוחו הפלורליסטית של השמאל. אחרים אף סבורים, בניגוד לכל היגיון ארגוני בריא, שבריבוי זה טמון סוד כוחו וחיוניותו של השמאל האזרחי בישראל.

כמו כן, גם ההסתייגות משיח לאומי והדגש הבלעדי כמעט על שיח זכויות האדם האוניברסלי מוצגים לא פעם כראיה ליתרון המוסרי של השמאל, שיש להתגאות בו. חוסר מודעות עצמית ממין זה מעיד על תופעה קומית ובה בעת עצובה, של נרקיסיזם צדקני ליברלי, המעלה חשד כי חלק מפעילי השלום איבדו כל תקווה להשפיע באופן מעשי על המציאות המדינית, והם עוסקים בפעילותם (הברוכה בהחלט) בעיקר כדי להצטייר כאנשי מצפון ומוסר בעיני סביבתם הקרובה.

אני מודע לכך שאני מתפרץ לדלת נעולה היטב. כבר כתבתי כאן בעבר מספר פעמים, הן על נחיצותה של אחדות מוסדית וארגונית בקרב מתנגדי הכיבוש, והן על הצורך לנסח את המחאה נגד הכיבוש וההתנחלות תוך זיקה גלויה ומודגשת לשיח הלאומי היהודי והישראלי. קריאות מסוג זה מתנפצות בדרך כלל על חומת המאובנות הארגונית והרעיונית.

ובכל זאת — יש לי חלום. יש לי חלום, שעם תחילת הסיפוח הארור בעוד כחודש, תסתמן תפנית לא רק בתולדות הימין המנחלי, אלא גם בדרכי החשיבה והפעולה של השמאל המדיני־האזרחי בארץ. בעקבות תפנית זו, כך אני חולם, תקום התארגנות ישראלית רחבה ומאוחדת, שאליה יחברו כלל ארגוני זכויות האדם. ההתארגנות הזאת תיקרא "הקונגרס הישראלי המאוחד למאבק בכיבוש ובאפרטהייד", היא תבחר לעצמה הנהגה ומועצה, ותפתח בהסברה נחושה ועקבית בקרב החברה הישראלית וגם בזירה הבינלאומית.

הקונגרס יפעל ללא הרף כדי לאלץ את ישראל לשים קץ למשטר הכיבוש, הקולוניאליזם והאפרטהייד, אם בדרך של חזרה לשולחן המשא ומתן על יסוד עיקרון שתי המדינות בגבולות 67', או — אם יתברר כי דבר זה אינו אפשרי — תוך הקמתה של מדינה דמוקרטית אחת בין הירדן לים התיכון. בבואו לבקש מהציבור הישראלי תמיכה בשאיפותיו — וכן בבואו לקרוא לקהילה הבינלאומית להטיל על ישראל סנקציות אפקטיביות — ידגיש הקונגרס כי המשך הדיכוי והשעבוד הלאומי של העם הפלסטיני מבזה את זכר הקורבנות היהודים של שנאת ישראל לדורותיה, רומס ברגל גסה את ערכי המורשת המוסרית של העם היהודי הנרדף, והוא מנוגד בתכלית לחזון השוויון והצדק שביקשו לקדם בארץ הזאת אבות הציונות המדינית.

וזהו רק חלום, אך כמו שכתב מייסד הציונות המדינית תיאודור הרצל, בסיום הרומן שלו "אלטנוילנד" — "החלום אינו שונה בהרבה מן המעשה, כמו שחושבים רבים. כל מעשיהם של בני האדם היו פעם חלומות; כל מעשיהם יהיו ביום מן הימים לחלום".